Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Treize livres maudits © Éditions Racine, 2016
Traducere de Nicolae Constantinescu

TRANSLATION COPYRIGHT © Dinasty Books
Proeditură și Tipografie 2018
Toate drepturile pentru ediția română a acestei cărți sunt rezervate Dinasty Books Proeditură și Tipografie 2018. Reproducerea parțială sau integrală a textului sau imaginilor fără acordul scris al editurii este interzisă și se va pedepsi conform legilor în vigoare.

Descrierea CIP este disponibilă
la Biblioteca Națională a României.

ISBN: 978-606-8926-02-5

Arnaud de la Croix

ISTORIA SECRETĂ A CĂRȚILOR BLESTEMATE

Postfață de Xavier-Laurent Salvador

Dinasty Books Proeditură și Tipografie

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

CUPRINS

Introducere 5

1. *Cartea lui Enoh* (respinsă de evrei și creștini, scrisă din secolul al III-lea până în secolul I î.Hr.) 7
2. *Evanghelia lui Iuda* (omul care l-a trădat pe Iisus – secolul al II-lea d.Hr.) 19
3. *Cartea de smarald* (blasfemia la adresa Coranului – secolul al IX-lea) 33
4. *Cartea celor două principii* (testamentul catarilor – cca. 1240) 39
5. *Cartea îngerului Raziel* (misterele Cabalei – începutul secolului al XIII-lea) 51
6. *Tratatul despre cei trei impostori: Moise, Iisus, Mamomed* (mijlocul secolului al XIII-lea) 61
7. *Marele Albert* (grimoarul secret al vrăjitorilor – 1245-1580) 73
8. *Codexul Voynich* (scris într-o limbă necunoscută – 1404-1438) 87
9. *Centuriile lui Nostadamus* (profeţii până la sfârşitul lumii – prima ediţie: 1555) 99
10. *Fama fraternitatis* (manifestul rozacrucienilor – 1614) 109
11. *Cartea mută* (un manual alchimic misterios – 1677) 121

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

12. *Cartea Legii*
(scrisă de Fiara 666 – 1904) 129
13. *Necronomicon*
(cartea care îți ia minţile – 1923) 135

Concluzie 149

Postfaţă 151

Note și referinţe bibliografice 163

Mulţumiri 177

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

INTRODUCERE

Nenorocire mie dacă dezvălui aceste mistere
Și nenorocire mie dacă nu le dezvălui!

Zohar sau *Cartea Splendorii*,
sfârșitul secolului al XIII-lea

În anul 2009, terminam o lucrare, consacrată magiei și istoriei sale, cu aceste rânduri:

„Ceea ce îi leagă pe magi între ei... este existența unei cărți.

O carte indescifrabilă și totuși foarte râvnită, o carte mereu recopiată și transmisă mai departe. Schimbându-și titlul, înfățișarea și autorul presupus, de-a lungul epocilor...

Această carte îmi bântuie visele și, grație indicațiilor pe care le-am putut culege despre ea, cred că acum mă aflu pe o pistă serioasă"[1].

Ei bine, mi se pare că a venit momentul să dezvălui rezultatul investigațiilor întreprinse.

Și iată nu una, ci treisprezece dintre lucrările cele mai misterioase care au jalonat istoria omenirii din secolele cele mai îndepărtate până astăzi.

Aceste texte au fost respinse, disprețuite, distruse, rupte, ascunse. Unele dintre ele, din contră, au fost apreciate, chiar

1 Cititorul va găsi la sfârșitul volumului toate notele și referințele bibliografice (n.a.)

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

celebrate. Toate acestea din motive incorecte, care nu corespundeau deloc cu adevăratul lor conţinut.

Oricum, ascunse și, mai rar, la lumina zilei, aceste cărţi au supravieţuit într-un fel sau altul.

Unele dintre ele, oricât ar părea de uimitor, nici nu existau! În timp ce altele au dispărut.

Totuși, toate au lăsat urme și au marcat istoria cu amprenta lor.

În paginile care urmează, am încercat să le reconstitui istoria și să mă apropii de conţinutul lor, în pofida secretului care le învăluie deseori.

Conţinutul acestor cărţi va fi ori expus în detaliu, ori doar schiţat, când contextul în care au apărut sau umbra lor mi s-a părut că trebuia să prevaleze faţă de mesajul pe care îl vehiculau.

Să mă ierte Dumnezeu sau diavolul, căci aceste cărţi, într-un fel sau altul, sunt toate blestemate!

Unu

CARTEA LUI ENOH,
Respinsă de evrei și de creștini

După nașterea lui Enoh, Iared a mai trăit opt sute de ani și i s-au născut fii și fiice.
Iar de toate, zilele lui Iared au fost nouă sute șaizeci și doi de ani și apoi a murit.
Enoh a trăit șaizeci și cinci de ani, și atunci i s-a născut Matusalem.
Și a umblat Enoh, înaintea lui Dumnezeu, după nașterea lui Matusalem, trei sute de ani și i s-au născut fii și fiice.
Iar de toate, zilele lui Enoh au fost de trei sute șaizeci și cinci de ani.
Și a umblat Enoh înaintea lui Dumnezeu și apoi nu s-a mai aflat, pentru că l-a mutat Dumnezeu.

Geneza 5, 19-24

Astăzi, când spunem că un text este apocrif, înseamnă că este atribuit în mod fals presupusului său autor.

Astfel, faimosul grimoar al vrăjitorilor, *Marele Albert*, nu a fost scris, contrar celor anunţate în titlu, de filosoful din Evul Mediu Albert cel Mare. Acesta a fost profesor în veacul al XIII-lea la Köln și la Paris, unde a dat numele său Pieţei Maubert – piaţa maestrului Albert – și l-a avut ca discipol pe teologul Toma d'Aquino. Imensele lui cunoștințe au făcut să fie considerat puţin magician... Vom reveni.

Alt exemplu celebru: *Protocoalele înţelepţilor Sionului*, și în acest caz contrar titlului, nu este opera unor reprezentanţi

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

ai Israelului. Aceste așa-zise procese-verbale ale unei reuniuni secrete a evreilor care plănuiesc cucerirea lumii au fost scrise, în realitate, la Paris, în anul 1901, de un obscur autor rus pe nume Matvei Golovinski.

Totuși, la origine, cuvântul „apocrif", din grecescul *apokryphos*, însemna „ascuns, disimulat, secret". Apocrifele au fost inițial texte pe care tradiția religioasă biblică, cea a rabinilor și apoi cea a Bisericii, a hotărât să le elimine, să nu le considere cărți sfinte. Deși poate inspirate, părea preferabil ca aceste texte să le rămână ascunse credincioșilor, chiar dacă ar fi fost păstrate în secret ca să fie citite numai de preoți. Căci aceste cărți, ascunse de privirile muritorilor de rând, aveau faima că ar conține secrete ce n-ar fi trebuit să fie dezvăluite.

Evreii, apoi creștinii, întâi cei catolici, după aceea și cei protestanți, nu au refuzat întotdeauna aceleași cărți. Însă *toți* au respins, au ascuns și, după toate aparențele, au distrus cel puțin una dintre ele... Și totuși, acest text a supraviețuit. A continuat să ducă o existență marginală, în ciuda faptului că rabinii l-au disprețuit și conciliile creștine din primele secole l-au respins în afara ansamblului textelor „canonice".

Această carte, dispărută în spațiul nedefinit al istoriei și reapărută în mod miraculos, este *Cartea lui Enoh*.

Lui Enoh, cel de-al șaptelea om după Adam, tatăl lui Matusalem, străbunicul lui Noe, i-a fost atribuit acest text mitic. Este vorba de o culegere de viziuni stranii pe care evreii le-ar fi păstrat în taină de la o generație la alta. Cel puțin așa ne spune *Zoharul* sau *Cartea Splendorii*, care se află la originea Cabalei.

Cartea lui Enoh a fost făcută cunoscută lumii occidentale la sfârșitul secolului al XVIII-lea de către un călător scoțian, cavalerul James Bruce of Kinnaird. El a adus trei copii

manuscrise, în limba ge'ez, din Etiopia. *Cartea lui Enoh* era considerată într-adevăr o carte sfântă a Bisericii Creștine din Etiopia.

În 1947, manuscrisele de la Marea Moartă, păstrate în grotele de la Qumran, au fost descoperite pe neașteptate de un păstor, ale cărui animale se rătăciseră prin acele locuri. Atunci a apărut la lumina zilei textul original al lui *Enoh*, scris în aramaică.

Prima parte, numită „Cartea păzitorilor sau a veghetorilor", constituie astăzi cel mai vechi text apocrif cunoscut, compus într-o perioadă anterioară secolului al III-lea î.Hr. El ne aduce la cunoștință că patriarhul Enoh „a fost luat de pe pământ și nimeni nu a știut unde fusese luat, nici ce se întâmplase cu el".

Patriarhul ne transmite secretele sale cerești din locul necunoscut în care se afla. El ne dezvăluie, de exemplu, numele conducătorilor îngerilor căzuți, care nu se găsesc în cărțile canonice. Aceste secrete interzise și totuși prețioase erau, după toate aparențele, rezervate câtorva inițiați în taina templelor.

Versiunea etiopiană a *Cărții lui Enoh* a fost tradusă prima oară în engleză în 1821 de doctorul Richard Laurence. Colaboratorii abatelui Jean-Paul Migne s-au inspirat din această traducere ca să propună o versiune franceză. Aceasta a fost inserată în monumentalul *Dicționar de apocrife sau Colecția tuturor cărților apocrife referitoare la Vechiul și la Noul Testament*, ale cărui două volume au fost publicate de Migne în 1856 și 1858.

Abatele își avertiza cititorii în felul următor: „Din toate timpurile, falsele religii s-au străduit să-i subjuge pe oameni împrumutând caracterele care se potrivesc numai adevărului". Cu alte cuvinte, apocrifele, precum *Cartea lui Enoh*,

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

seamănă cu textele sfinte, dar aceasta este doar o aparenţă înșelătoare și chiar un artificiu diabolic, demonul dedându-se plăcerii răutăcioase de a-l imita pe creatorul tuturor lucrurilor.

Totuși, acest punct de vedere nu rezistă în faţa faptelor istorice. Biserica din primele timpuri, ca și scrierile rabinice, mai înainte, a avut nevoie de secole ca să se hotărască să accepte anumite texte și să le respingă pe altele, și asta în urma unor dezbateri agitate în care taberele se învinuiau de erezie.

Ascunderea și, mai des, distrugerea pur și simplu a unor texte ale curentului care a pierdut lupta în cele din urmă nu trebuie să ne facă, *a posteriori*, să credem că apocrifele au fost respinse de la început. Cu alte cuvinte, n-au făcut parte dintr-un val marginal dintotdeauna. Dacă acel curent învins ar fi ieșit învingător, contrariul ar fi fost adevărat și textele astăzi „canonice" ar fi fost considerate minoritare și marginale, ba chiar, după cum sugerează abatele Migne despre „apocrife", diabolice în pretinsa lor falsitate...

Putem și trebuie, așadar, să ne punem întrebarea: Ce anume contrazicea, în cazul *Cărţii lui Enoh*, ceea ce avea să fie definit, la evrei și apoi la creștini, ca „ortodox"? În fapt, acest text se prezenta ca fiind al unui adevărat patriarh biblic de legendă, care se trăgea direct din Adam și era strămoșul lui Noe. *Geneza* și alte scrieri din Biblia canonică ne vorbesc despre Enoh ca despre un profet luat de Dumnezeu în mod misterios.

Îngerii dezvăluie în „Cartea veghetorilor", ca și în celelalte părţi, posterioare, ale *Cărţii lui Enoh*, în esenţă cunoștinţe ascunse referitoare la astre. Ei anunţă și răzbunarea pe care creatorul o pregătește împotriva celor creaţi, răzbunare care se va concretiza în cele din urmă printr-un potop, apa

acoperind planeta. O catastrofă din care vor scăpa numai Noe și ai lui, însoţiţi de reprezentanţii regnului animal. Fără de care n-am mai fi putut să vorbim acum despre toate acestea.

De ce trebuia Dumnezeu să se răzbune pe omenire? Aici se complică lucrurile, dacă putem spune așa, și se îndepărtează considerabil de tradiţia pe care o transmite Biblia ebraică. Vechiul Testament al creștinilor spune că pedeapsa care trebuie să-i lovească și să-i măture pe oameni de pe Pământ are drept cauză nenumăratele lor păcate...

Dar iată ce ne spune *Cartea lui Enoh*:

Când copiii oamenilor s-au înmulţit în acele zile, s-a întâmplat ca fiicele să li se nască frumoase și graţioase. Și când îngerii, copiii cerurilor, le-au văzut, le-au îndrăgit și și-au spus unii altora: „Să ne alegem femei din seminţia oamenilor și să avem copii cu ele".

Legându-se prin „blesteme reciproce", în pofida amenințărilor conducătorului lor, pe nume Samyaza, două sute de îngeri „și-au ales fiecare o femeie și s-au apropiat și au convieţuit cu ele; și le-au învăţat vrăjitoria, farmecele și însușirile rădăcinilor și copacilor".

„Și aceste femei au conceput și au născut giganţi."

Înalţi de trei sute de coţi, acești monștri i-au devorat pe oameni, apoi păsările, reptilele, peștii, ca să se înfrupte cu carnea și cu sângele lor.

„Și atunci, pământul i-a condamnat pe cei răi."

Interpretările moderne îi consideră pe Păzitori sau Veghetori „îngeri", îi identifică pe giganţi ca „demoni". Aceste interpretări apropie conţinutul *Cărţii lui Enoh* de textul biblic clasic, unde este vorba într-adevăr despre îngeri

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

și demoni... Într-un fel, Enoh ar fi fost forțat astfel să se conformeze.

Totuși, nu s-ar putea concepe o lectură mai puțin ortodoxă?

Cine sunt acești „păzitori", acești „copii ai cerurilor" despre care ne vorbește textul atribuit patriarhului Enoh? Au venit din nori împreună cu conducătorii lor. S-au îndrăgostit de frumusețea fiicelor oamenilor și s-au împreunat cu ele, ca să dea naștere unei rase de giganți. Aceștia au eliminat specia umană și au exploatat apoi natura cu o asemenea nerușinare, încât, în cele din urmă, pământul devorat i-a condamnat și s-a răzbunat, dezlănțuind o catastrofă climatică fără precedent...

Această relatare ciudată n-ar face oare aluzie la venirea pe planeta noastră a unor creaturi extraterestre?

„Îngerii" care le învăță pe femei vrăjitoria îi învață și pe bărbați, stă scris în *Cartea lui Enoh*, mânuirea unor arme periculoase și „arta de a observa stelele". Acești îngeri veniți din ceruri cunoșteau secrete și le-au transmis în mod imprudent oamenilor. Textul lui Enoh ne spune că din cauza lor, din cauza acestor Veghetori sau Păzitori coborâți din cer, „întregul pământ a fost plin de sânge și de nedreptate". Astfel încât „apele potopului se vor răspândi pe fața pământului și orice creatură va fi nimicită".

A cincea și ultima parte a cărții, numită „Epistola lui Enoh", scrisă, după toate aparențele, în secolul al II-lea și secolul I î.Hr., revine asupra acestei catastrofe finale. Enoh îl convoacă atunci pe fiul lui, Matusalem, și pe ai lui, ca să le dezvăluie evenimentele apocaliptice care urmau: „Toate părțile pământului vor fi mistuite de foc, împreună cu locuitorii lor".

Atunci are loc nașterea lui Noe. Felul cum arată acesta ne pune încă o dată pe gânduri: „Ascultă, deci, tată [i-a zis

Matusalem lui Enoh] și află că fiului meu, Lameh, tocmai i s-a născut un fiu care nu seamănă deloc cu el și care nu pare să facă parte din rasa oamenilor. E mai alb decât zăpada, mai rozaliu decât trandafirul; are părul mai alb decât lâna și ochii lui aruncă raze ca soarele: când îi deschide, umple casa de lumină".

Cel care era destinat să salveze o parte din creație de potopul care se anunța, cel care va fi, ne spune *Cartea lui Enoh*, „consolarea pământului după marea catastrofă" pare și să fie rodul uneia dintre acele încrucișări cu „îngeri", al cărei secret părea să fie cunoscut de femeile oamenilor. Oare Iisus Hristos nu va fi prezentat, mai bine de două secole mai târziu, ca rodul unei zămisliri la fel de aparte (de altfel, nașterea lui a fost anunțată mamei sale de un înger)? Apoi, la mijlocul Evului Mediu, magicianul și profetul Merlin nu va fi considerat și el fiul unei fecioare și al unui „demon"?

Tradiția ciudată a împerecherilor dintre fiicele oamenilor și ființele extraterestre, numite îngeri sau demoni, spirite, păzitori sau veghetori, această tradiție, lansată de *Cartea lui Enoh*, nu s-a transmis oare subconștient până în zilele noastre? Dovadă, eventual, opere de ficțiune precum filmele *Rosemary's Baby* sau *The Omen*, dar și relatările halucinante ale unor ființe omenești care afirmă că au fost răpite de extratereștri.

Mai concret, *Cartea lui Enoh* pare să fi fost cunoscută de anumiți savanți din Occident *înainte* de redescoperirea ei la sfârșitul secolului al XVIII-lea, apoi în 1947. Este în mod vădit cazul lui John Dee (1527-1608), sfetnicul reginei Angliei, Elisabeta I. Matematician, astronom și astrolog, Dee a fixat data și ora încoronării suveranei a cărei domnie a fost într-adevăr favorizată de astre. Tot Dee, pasionat de navigație, a înțeles importanța descoperirilor

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

și a coloniilor, astfel că a inventat pentru regina lui expresia „imperiul britanic", acel imperiu pe care marinarii și soldaţii Maiestăţii Sale aveau să-l cucerească dincolo de oceane.

Era el însuși un călător însetat de cunoștințe: s-a dus la Anvers ca să achiziţioneze o copie rară după manuscrisul *Steganografia* al abatelui Johannes Trithemius, lucrare consacrată scrierilor cifrate. L-a cunoscut în Flandra pe marele geograf Mercator. Apoi, a poposit la Praga, în anturajul împăratului Rudolf al II-lea, suveran pasionat de ocultism, mecena al alchimiștilor și pictorilor manieriști, precum talentatul Arcimboldo.

Dar viaţa lui Dee a fost complet dată peste cap după întâlnirea cu Edward Kelly, spre care a fost atras probabil de zvonul că era foarte erudit și puţin vrăjitor. Kelly avea calităţi de medium, o inteligenţă remarcabilă și mai ales o imaginaţie de netăgăduit. Sub dictarea lui Kelly, de la 22 decembrie 1581 până la 23 mai 1583, Dee a notat mesaje angelice în care coșmarul se învecina cu minunăţia. Descoperite în fundul dublu al unui cufăr după moartea lui Dee, aceste note au fost publicate în 1659 de eruditul Méric Casaubon sub titlul *Dr John Dee's Actions with Spirits (A True and Faithful Relation of What Passed for Many Years Between Dr John Dee and Some Spirits)*, adică „Acţiunile doctorului John Dee cu spiritele (O relatare adevărată și de încredere asupra ceea ce s-a întâmplat mulţi ani între doctorul John Dee și câteva spirite)". Casaubon considera „îngerii" doctorului Dee spirite malefice și această publicaţie, ce a stârnit un adevărat scandal, l-a transformat pe cel care, în timpul vieţii, fusese considerat un mare savant protejat de Curte într-un necromant invocator de demoni.

Iată, ca să ne facem cât de cât o idee, un scurt fragment din cele *Cinci cărţi ale misterelor* lăsate de Dee, în care se exprimă îngerul Uriel, prezent deja în paginile *Cărţii lui Enoh*:

Uriel a deschis o carte în mâna lui și a zis:

„S-a deschis o fântână de înţelepciune. Natura va fi cunoscută: Pământul cu secretele sale, dezvăluite. Elementele, cu puterile lor, cântărite".

Dezvăluirile îngerului Uriel se făceau prin intermediul acelui medium Kelly, dar și prin utilizarea unor tăbliţe și sigilii scrise într-o limbă necunoscută. Aceste caractere secrete, revelate doctorului Dee graţie mesajelor angelice – sau demonice, după părerea lui Casaubon –, amintesc foarte bine de alfabetul „teban", transcris în *Poligrafia* abatelui Trithemius, pasionat de ocultism, o lucrare pe care Dee o avusese foarte probabil în mână.

După mai bine de trei secole, un grup de maeștri francmasoni britanici, adepţi ai magiei, au botezat alfabetul pus la punct de Dee și Kelly și inspirat de spiritele angelice (sau demonice) cu numele de „scriere enohiană".

În capitolele 80-82 ale *Cărţii lui Enoh* se găsește, într-adevăr, pasajul următor: „[Uriel] mi-a mai spus: «Privește, Enoh, aceste tăbliţe cerești, am citit tot ce era scris și am aflat totul. Am citit cartea tuturor faptelor oamenilor, tuturor copiilor trupești [care trăiesc] pe pământ, până la ultima generaţie»".

E lesne de înţeles că această promisiune a unei cunoașteri absolute în privinţa totalităţii faptelor oamenilor i-a fascinat pe Dee și pe mediumul lui, Kelly. Ea va inspira, la sfârșitul secolului al XIX-lea, o nouă revelaţie...

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

În 1887, doctorul Westcott, McGregor Mathers și doctorul Woodman, trei maeștri francmasoni membri ai Societăţii rozacruciene engleze, au fondat Golden Dawn (Zorii aurii), o societate secretă destinată studiului și renașterii magiei în diferite forme.

La originea acestei societăţi a stat transmiterea către doctorul Westcott, printr-o misterioasă *Fräulein* Anna Sprengel, a unor note cifrate despre ritualurile mai multor grade iniţiatice, pe care Ordinul Golden Dawn s-a străduit să le pună în practică după descifrarea acelor documente.

Printre cei mai faimoși iniţiaţi ai acestui ordin îi găsim pe poetul irlandez, laureat al Premiului Nobel pentru literatură, William Butler Yeats (1865-1939), marcat profund de trecerea sa prin ordin, precum și pe magul modern Aleister Crowley (1875-1947), care a primit iniţierea la 18 noiembrie 1898 și a luat numele de ordin Frater Perdurabo („Fratele perseverent" sau „rezistent"). Acesta din urmă, care își zicea Marea Fiară 666 și despre care vom mai vorbi în aceste pagini, căci a lăsat și el o carte blestemată, va grăbi prăbușirea Ordinului Golden Dawn, care s-a petrecut în 1923. Unele temple ale societăţii și-au continuat totuși activitatea și după acea dată.

În cadrul Ordinului magic Golden Dawn, „magia enohiană", inspirată de *Cartea lui Enoh* propriu-zisă (amintim că fusese tradusă în engleză în 1821) și de lucrările lui John Dee, juca un rol considerabil. Membrii ordinului s-au folosit îndeosebi de scrierea „enohiană" pusă la punct de doctorul Dee și păstrată în manuscrisele sale, ca și pe sigiliile lui și pe tăbliţele care se pot vedea și astăzi la British Museum, dar și la Ashmolean Museum din Oxford.

Dacă ar fi să-i dăm crezare lui Ellic Howe, francmason erudit și autor al celei mai documentate istorii a Ordinului

magic Golden Dawn, „Mathers a restrâns masa incoerentă a notelor și jurnalelor doctorului John Dee [...] într-un sistem de magie enohiană". Un sistem, precizează Howe, care era adus la cunoștinţă numai membrilor Ordinului interior Golden Dawn... „și care supraviețuiește astăzi în cadrul Ordinului Pietrei Cubice".

Aleister Crowley, apoi discipolul și secretarul lui, Israel Regardie (1907-1985), au dezvăluit numeroase ritualuri secrete ale Ordinului Golden Dawn, printre care cele ale „magiei angelice", numită și „enohiană".

Aceasta amestecă tăblițe cu scris enohian împrumutate direct de la Dee, dedicate celor patru elemente tradiţionale (apa, aerul, pământul, focul), cu *Cabala* și astrologia. Ansamblul este un amestec de credinţe, un sincretism vesel, în maniera Ordinului Golden Dawn. Dar este vorba și de un joc subtil de corespondenţe în spiritul magului francez și scriitorului de talent Eliphas Lévi. Pe numele său adevărat Adolphe-Louis Constant (1810-1875), acesta i-a influenţat atât pe poeţii romantici – Charles Baudelaire aflându-se printre primii –, cât și pe ocultiștii din secolul al XIX-lea.

Magia enohiană dezvoltată de Ordinul Golden Dawn, inspirată direct de lucrările lui Dee și Kelly, ca și de *Cartea lui Enoh* originală, urmărește să-l apropie pe adept de adevărata natură ascunsă în străfundul lui: acea natură divină care ne duce din nou, la sfârșit, la cuvintele enigmatice ale relatării biblice din *Geneză* despre patriarhul Enoh:

Și a umblat Enoh înaintea lui Dumnezeu și apoi nu s-a mai aflat, pentru că l-a mutat Dumnezeu.